

Загоровська І. О.

*курсант факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування*

Науковий керівник:

Христова Ю. В.

*доцент кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ ЯК СУСПІЛЬНИЙ ДОГОВІР: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Сучасні суспільні трансформації в умовах зростання загроз національній безпеці, євроінтеграційних процесів, а також розвитку співробітництва України й НАТО обумовлюють необхідність модернізації наявної моделі взаємодії влади та суспільства, одним з інструментів якої є суспільний договір, за для реального відображення інтересів народу, удосконалення умов для розвитку людини, бізнесу та держави.

Проведений аналіз наукової літератури показав, що під суспільним договором вчені розуміють добровільну багатосторонню домовленість між людьми щодо реалізації їхніх прав та інтересів через відмову від частини своїх природних прав на користь держави, яка, у свою чергу, повинна забезпечити гарантії прав на приватну власність, особисту свободу та безпеку [1, с. 175]; модель конституювання влади, що легалізує себе тільки в здійсненні демократичного законодавства, яке виходить від народу [2, с. 145].

Відтак сама ідея суспільного договору передбачає, щоб пропозиція його укладення походила від народу. Таким чином, прийняття парламентом від імені українського народу Конституції України в 1996 р. навряд чи можна вважати укладенням суспільного договору. Крім того, народ як основне джерело влади в Україні навіть не наділений ні правом законодавчої ініціативи, ні правом народного вето та ін. Висновок про те, що чинна Конституція України не є суспільним договором обґрунтували у своїх наукових дослідженнях вчені в галузі конституційного права. Так, на думку А. В. Самотуги, Конституція України є політико-правовим договором, що має здебільшого ознаки компромісу владних еліт і центрів влади – Президента і Парламенту [3, с. 59].

Актуальні питання модернізації чинної Конституції України стали предметом наукових досліджень багатьох вчених, які зробили вагомий внесок у науково-теоретичну розробку цієї проблематики. Наприклад,

Н. В. Агафонова переконливо наполягає на тому, що саме конституційна реформа є головним способом вирішення суперечностей між сучасними потребами розвитку суспільства та межами власне суспільного договору [4, с. 360].

Разом з цим, необхідно визнати й той факт, що для забезпечення поінформованої та ефективної участі суспільно свідомих і відповідальних громадян у політичних процесах держава має створити належні умови для засвоєння ними знань про нові можливості у цій сфері та набуття необхідних навичок для їх реалізації та подальшого розвитку демократичних цінностей.

Враховуючи викладене, вважаємо, що з метою забезпечення конституційного права суверену (народу) на владу важливо розглянути можливість закріплення в Конституції України таких форм безпосередньої демократії, як народна законодавча ініціатива, народне вето, народні обговорення, а також відкликання обраного народного представника.

1. Енциклопедичний словник з державного управління / Сурмін Ю. П. та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ: НАДУ, 2010. 820 с.

2. Зінченко В. В. Англо-американська модель права та конституціоналізму як інтегративна традиція і вагоме джерело нормативних цінностей сучасної міжнародної правової системи і демократії. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2013. № 3. С. 89–101.

3. Самотуга А. В. Конституція України як «суспільний договір»: нотатки до наукової дискусії крізь призму її розробки, прийняття та внесення до неї змін. *Науковий вісник ДДУВС*. 2017. № 2. С. 59–68.

4. Агафонова Н. В. Конституція як об'єкт реформування. *Університетські наукові записки*. 2016. № 59. С. 351–366.

Сароян Р. М.

*курсант факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування*

Науковий керівник:

Христова Ю. В.

*доцент кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ВЕРХОВЕНСТВА КОНСТИТУЦІЇ: ГЛОБАЛЬНИЙ ДИСКУРС ТА ПРАВОВА ТРАДИЦІЯ

Дослідженню правової природи верховенства конституції в системі права присвятили свої праці такі вчені, як: Д. Е. Аблязов, О. І. Багрій, Ю. Г. Барабаш, Ю. М. Бисага, А. П. Заєць, М. І. Козюбра, А. М. Колодій,